

SOTSIAALMINISTEERIUM

Lagle Kalberg
Sotsiaalkindlustusamet
info@sotsiaalkindlustusamet.ee
Paldiski mnt 80
Tallinn
15092, Harju maakond

Teie 04.06.2025 nr 7-
4/240216/2504046/
Meie 07.07.2025 nr 4.2-3/1531-2

Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamine

Seoses õiguskantsleri 28. jaanuari 2025 soovituselga ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise kohta, esitame alljärgnevalt Sotsiaalministeeriumi seisukohad ja selgitused.

Vastuseks edastatud küsimustele selgitame järgmist.

1. Ohtliku käitumise juhtumid ööpäevaringsel erihooldusteenusel

Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 71 lõike 5 kohaselt määratakse inimesele sobiv erihooldekandeteenus koostöös SKA, teenuseosutaja ja teenusesaajaga. Kui teenuseosutaja ei suuda tagada teiste isikute turvalisust, tuleb hinnata, kas teenus vastab inimese vajadustele.

Kui teenuse saaja käitumine kujutab endast reaalsel ja korduvat ohtu teistele teenuse saajatele või töötajatele, tuleb esmalt hinnata, kas isiku teenusevajadus ja riskitase ületab teenuse pakkuja suutlikkust. Sellisel juhul on võimalik alustada isiku suunamist sobivamale teenusele, näiteks psühhiaatriaiglasse või muu intensiivsema järelevalvega keskkonda. Teenuseosutaja võib ohuolukorras pöörduda politsei ja kiirabi poole, kui on vahetu oht elule või tervisele. Kui teenuseosutaja ei suuda tagada ohutust, peab ta sellest viivitamata teavitama Sotsiaalkindlustusametit (SKA). SKA'l on pädevus alustada ümberhindamist ja vajadusel muuta teenuse liiki.

2. Diagnoosi ja raviskeemi alusel otsuste tegemine

SKA saab isiku terviseandmeid töödelda üksnes juhul, kui selleks on seaduslik alus, mille alusel hinnatakse isiku teenusevajadust. Andmete töötlemisel tuleb järgida isikuandmete kaitse üldmäärust (EL 2016/679), sealhulgas õiguspärasuse, minimaalsuse ja eesmärgipärasuse põhimõtteid. Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 9 lg 2 punkt h võimaldab töödelda terviseandmeid, kui see on vajalik sotsiaalhoolekande teenuse osutamiseks.

Raviskeemi ja diagnoosi hindamiseks vajalike teadmiste puudumisel peab amet kaasama vastava pädevusega spetsialisti (nt psühhiaater). Amet ei tohi ise teha meditsiinilisi järeldusi, vaid peab tuginema eksperdihinnangule.

3. Vägivaldse teenuse saaja liikumisvabaduse piiramine

Teenuseosutajal on piiratud võimalused füüsiliste erivahendite kasutamiseks, sest SHS ei reguleeri otseselt isiku kinnipidamist ega jõu kasutamist sotsiaalteenusel. Kui inimese käitumine nõuab füüsilist sekkumist, tuleks hinnata, kas isik vajab statsionaarset psühhiaatrilist abi, kus saab kasutada sundravi meetmeid PAS § 11 ja 12 alusel.

Liikumisvabaduse piiramine sotsiaalteenusel on lubatud ainult selgetel ja seaduses toodud alustel. See peab alati olema ajutine, põhjendatud ja proportsionaalne. Kui olukord vajab erimeetmeid, tuleb kaasata politsei või meditsiinitöötajad. Vägivallaohu korral võib olla põhjendatud isiku viibimine piiratud alal, kuid see peab põhinema riskihindamisel ja olema proportsionaalne.

Liikumisvabaduse piiramine ei ole tavaline hooldusmeede, vaid viimane abinõu, mida tohib rakendada ainult selgelt määratletud juhtudel.

Kokkuvõtteks rõhutame, et iga juhtum tuleb lahendada seaduslikult, proportsionaalselt ja inimese õigusi austades.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanna Vseviiov
asekantsler

Maarika Tarum
maarika.tarum@sm.ee